EUROOPPALAINEN HYBRIDIUHKIEN TORJUNNAN OSAAMISKESKUS

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

HELSINKI

20.9.2021

Eduskunnan Puolustusvaliokunnalle

SISÄISEN TURVALLISUUDEN SELONTEKO

Sisäisen turvallisuuden selonteko mainitsee ”hybridiuhkat”, tai niihin liittyvän toiminnan muutamaan otteeseen. Sosiaalisen median yhteydessä todetaan hybridi- ja informaatiovaikuttaminen uhkaksi demokratialle. Tämän todetaan näkyvän mm. vaaleihin, poliitikkoihin, tutkijoihin, viranhaltijoihin sekä toimittajiin ja yhteiskunnalliseen keskusteluun aktiivisesti osallistuviin ihmisiin kohdistuvana häirintänä ja maalittamisena. Hybridiuhkien todetaan olevan kansainvälisen rajat ylittävän moniviranomaisyhteistyön yhtenä kohteena. Koronaviruspandemian todetaan osoittaneen ihmisten ja tavaroiden rajat ylittävän liikkuvuuden haavoittuvuuden, josta avautuu mahdollisuuksia informaatiovaikuttamiselle sekä taloudelliselle vaikuttamiselle. Tämän seurauksena todetaan tarve turvata kaupallinen liikenne ja kansainväliset kuljetusketjut yhteiskunnan toimivuuden ja huoltovarmuuden varmistamiseksi.

Yllä mainitut yhteydet ovat hybridiuhkien torjunnan kannalta keskeisiä. Nyt näkyvillä olevassa hyrbidikonfliktissa on globaalitasolla kysymys länsimaisen liberaalin demokratian haastamisesta. Vastustajat pyrkivät osoittamaan omien demokratiasovellustensa olevan kokonaisuudessaan ja pitkällä aikavälillä parempia ratkaisuja. Tämä perustuu siihen olettamukseen, että autoritäärisempien mallien avulla voidaan harjoittaa pitkäjänteisempää politiikkaa ja reagoida nopeammin eteen nousevissa tilanteen muutoksissa. Yksilön etu ja vapaudet nähdään laajemmalle kokonaisuudelle, kuten kansakunta ja valtio, alisteisina.

Hybridikonflikti voi ajoittain saavuttaa vaiheita, joissa liberaaleja demokratioita vastaan toimitaan konkreettisesti. Tällöin avoimet yhteiskunnat, joiden logistiikka perustuu markkinatalouteen, ovat helposti haavoitettavissa. Sen lisäksi avoimissa markkinatalouksissa voidaan toimia suhteellisen helposti tietoa keräten sekä luoden operaatiomahdollisuuksia esimerkiksi kriittistä infrastruktuuria hankkien. Niinpä selonteossa korostetut kaupallisen liikenteen ja kuljetusketjujen turvaaminen kaikissa tilanteissa sekä viranomaisten monialainen ja kansainvälinen yhteistyö ovat tärkeitä näkökulmia. Kuten selonteossa todetaan, myös varautumista ja siihen liittyvää tilannekuvaa on tarkasteltava uudelleen.

Lisäksi on todettava se, että selonteon kokonaisuutena edustama politiikka on parasta hybridiuhkien torjuntaa. Liberaalin demokratian saavutuksia ylläpidettäessä

keskeisenä elementtinä korostuu kansalaisten luottamus. Kansalaisten turvallisuuden tunnetta ja syrjäytymisen ehkäisemistä korostava politiikka tarkastelee asiaa juuri luottamuksen näkökulmasta. On tärkeää, että kansalaisten luottamusta sisäisten turvallisuuden toimijoiden osalta jatkuvasti seurataan ja viranomaisten edellytetään toimivan luottamusta rakentavalla tavalla. Selonteossa mainittuja tähän tähtääviä toimintatapoja ovat mm se, että viranomaiset välttävät eskalaatiota uhkatilanteissa ja yhteiskunnalliset jännitteet ratkaistaan rauhanomaisin ja virallisin keinoin.

Haavoittuvuudet ja resilienssiverkoston johtaja Jukka Savolainen